

MỤC LỤC

PHẦN I. ĐẶT VẤN ĐỀ	1
1. Lý do chọn đề tài.....	1
2. Thời gian nghiên cứu:	1
3. Đối tượng nghiên cứu:	1
4. Phạm vi nghiên cứu:.....	1
PHẦN II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ.....	2
1. Tên sáng kiến kinh nghiệm, tên các giải pháp	2
2. Cách làm cũ, phân tích nhược điểm:	2
2.1 Khảo sát trước khi ứng dụng thực hiện các giải pháp.....	2
2.1.1 Đặc điểm tình hình	2
2.1.2 Thuận lợi	3
2.1.3 Khó khăn	3
2.1.4. Kết quả khảo sát đầu năm	3
3. Cách làm mới, quy trình cách thức thực hiện các giải pháp	4
3.1. Giải pháp 1: Giáo viên xác định những kỹ năng cơ bản và xây dựng kế hoạch nội dung các bài tập thực hành cuộc sống ứng dụng Montessori cho trẻ.....	4
3.2 Giải pháp 2: Xây dựng môi trường lớp học ứng dụng Montessori vào hướng dẫn kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ.....	6
3.3 Giải pháp 3: Ứng dụng bài tập Montessori thông qua hoạt động học và hoạt động góc.	7
3.4. Giải pháp 4: Dạy kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ mọi lúc mọi nơi.....	8
3.5 Giải pháp 5: Tổ chức hoạt động trải nghiệm giao lưu vào các ngày hội, ngày lễ:	11
3.6. Giải pháp 6: Phối hợp phụ huynh cùng rèn kỹ năng cho trẻ tại nhà... ..	11
PHẦN III: KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	13
1. Kết luận:	13
2. Khuyến nghị	13
2.1 Đối với nhà trường	13
2.2. Đối với đồng nghiệp.....	13
2.3. Đối với phụ huynh học sinh	14
PHỤ LỤC HÌNH ẢNH	15

PHẦN I. ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Lý do chọn đề tài

Như chúng ta đã biết, đất nước ta hiện nay nền kinh tế phát triển đang trên đường hội nhập quốc tế, đặc biệt là giáo dục mầm non đã không ngừng học hỏi những phương pháp giáo dục tiên tiến trên thế giới, các trường mầm non trên cả nước đã bắt đầu tiếp cận và áp dụng phương pháp Montessori - là phương pháp giáo dục sớm đang đón nhận được rất nhiều sự quan tâm của các phụ huynh cũng như giáo viên.

Phương pháp giáo dục Montessori là một phương pháp sư phạm giáo dục trẻ em dựa trên nghiên cứu và kinh nghiệm của bác sĩ và nhà giáo dục học người Ý Maria Montessori (1870 – 1952). Phương pháp Montessori chấp nhận sự duy nhất của mỗi trẻ và cho phép trẻ phát triển tùy theo những khả năng riêng của mình và thời gian riêng của mình. Đối với chương trình giáo dục đào tạo mầm non, phương pháp Montessori được áp dụng cho rất nhiều các hoạt động học: Tạo hình, Âm nhạc, Khám phá, Văn học, Toán học... Phương pháp giáo dục tiên tiến nổi bật với các phương pháp giáo dục hướng trẻ theo sự phát triển tự nhiên. Bởi vậy các bài tập thực hành cuộc sống luôn chiếm một phần quan trọng trong phương pháp giáo dục Montessori, có ý nghĩa và vai trò khá thiết thực đối với trẻ nhỏ. Những bài tập này được áp dụng với mục đích trực tiếp là để giúp trẻ tăng cường và phát triển sự độc lập trong việc, thực hiện các hoạt động vận động căn bản, chăm sóc môi trường của mình, chăm sóc bản thân mình, các mối quan hệ xã hội (ứng xử tế nhị và lịch thiệp) thông qua các tình huống thực tế.

Bà Maria đã thực nghiệm phương pháp Montessori bằng cách bà đã gom những trẻ em đường phố lại để dạy cho các trẻ đó các phương pháp Montessori. Kết quả là những trẻ đó đã có rất nhiều kỹ năng, rất tự tin và phát triển rất tốt.

Nhưng ở nước ta, những trẻ được sinh ra trong gia đình có điều kiện kinh tế mới được học trong môi trường có ứng dụng phương pháp Montessori. Đây cũng là lý do tôi vẫn luôn trăn trở. Là một giáo viên mầm non, tôi mong muốn được trao đổi kinh nghiệm cũng như tham khảo thêm nguồn phương pháp mới để giáo dục trẻ phát triển toàn diện về mọi mặt và tôi quyết định nghiên cứu đề tài: “*Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi trong trường mầm non*” để viết sáng kiến trong năm học 2022 – 2023

2. Thời gian nghiên cứu:

Từ tháng 10 năm 2022 đến tháng 2 năm 2023

3. Đối tượng nghiên cứu:

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi trong trường mầm non

4. Phạm vi nghiên cứu:

Trẻ 4 - 5 tuổi trong trường mầm non nơi tôi công tác

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

PHẦN II. GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ

1. Tên sáng kiến kinh nghiệm, tên các giải pháp

Với sáng kiến kinh nghiệm: “*Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non*” tôi mạnh dạn đưa ra một số giải pháp sau:

- Giải pháp 1: Giáo viên xác định những kỹ năng cơ bản và xây dựng kế hoạch nội dung các bài tập thực hành cuộc sống ứng dụng Montessori cho trẻ
- Giải pháp 2: Xây dựng môi trường lớp học ứng dụng Montessori vào hướng dẫn kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ
- Giải pháp 3: Ứng dụng bài tập Montessori thông qua hoạt động học và hoạt động góc.
- Giải pháp 4: Dạy kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ mọi lúc mọi nơi.
- Giải pháp 5: Tổ chức hoạt động trải nghiệm giao lưu vào các ngày hội, ngày lễ.
- Giải pháp 6: Phối hợp phụ huynh cùng rèn kỹ năng cho trẻ tại nhà

2. Cách làm cũ, phân tích nhược điểm:

Với cách làm cũ:

- Giáo viên chưa xác định những kỹ năng cơ bản và xây dựng kế hoạch nội dung các bài tập thực hành cuộc sống ứng dụng Montessori cho trẻ trong các chủ đề sự kiện, dự án nên kết quả trên trẻ chưa cao
- Giáo viên chưa chú trọng xây dựng môi trường lớp học ứng dụng Montessori vào hướng dẫn kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ nên hình thành kỹ năng cho trẻ còn hạn chế
- Giáo viên hạn chế ứng dụng bài tập Montessori thông qua hoạt động học và hoạt động góc.
- Giáo viên còn hạn chế dạy kỹ năng sống cho trẻ ở mọi lúc mọi nơi nên kỹ năng sống của trẻ vẫn chưa tốt
- Các hoạt động trải nghiệm cho trẻ còn ít
- Giáo viên nhiều khi không chỉn chu trong các hành động và cử chỉ nên trẻ chưa hình thành các kỹ năng tốt
- Công tác phối kết hợp với phụ huynh còn hạn chế nên khi về nhà phụ huynh không đồng hành cùng cô trong việc hình thành các kỹ năng cho con

Bản thân tôi luôn suy nghĩ và trăn trở: “Làm thế nào để trẻ 4- 5 tuổi có các kỹ năng sống tốt phù hợp với độ tuổi”, tôi đã tiến hành khảo sát chất lượng cho trẻ đầu năm học để nắm bắt được kỹ năng của trẻ

2.1 Khảo sát trước khi ứng dụng thực hiện các giải pháp

2.1.1 Đặc điểm tình hình

- Năm học 2022-2023, tôi được nhà trường phân công dạy lớp MGN B1
- Lớp MGN B1 có 36 cháu, gồm 14 nam và 22 nữ
- Lớp có 2 giáo viên chủ nhiệm, có trình độ chuyên môn đạt chuẩn

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

- Cả hai giáo viên đều có kinh nghiệm nhiều năm công tác trong nghề

2.1.2 Thuận lợi

- Được sự quan tâm, chỉ đạo và hướng dẫn của Ban giám hiệu về tổ chức hoạt động giáo dục kỹ năng sống cho trẻ.

- Lớp có 2 giáo viên, có trình độ chuyên môn, đã có kinh nghiệm nhiều năm dạy trẻ. Cả 2 cô đều ham học hỏi tìm tòi sáng tạo để thu hút trẻ trong mọi hoạt động.

- Cơ sở vật chất đầy đủ để phục vụ cho việc dạy và học, thực hành kỹ năng sống cho trẻ. Nhà trường có 1 phòng Montessori chuyên sâu giúp trẻ thực hành được các bài tập tốt nhất

- Giáo viên thường xuyên tham gia các lớp tập huấn và kiến tập các chuyên đề do Phòng giáo dục tổ chức, tham quan học hỏi các trường bạn, nâng cao kiến thức chuyên môn nghiệp vụ.

Đa số phụ huynh quan tâm đến con, thường xuyên trao đổi với giáo viên về tình hình học tập của con em mình.

2.1.3 Khó khăn

- Do tác động của xã hội thời đại 4.0, nhiều trẻ bị ảnh hưởng một số thói quen xấu như: Luôn sử dụng điện thoại, máy tính, ti vi để giải trí nên việc rèn luyện kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ còn gặp nhiều khó khăn.

- Một số phụ huynh nuông chiều con, coi nhẹ việc rèn luyện kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ, luôn làm hộ trẻ, coi trẻ như ngọc quý nên trẻ thiếu kỹ năng ứng dụng trong đời sống hàng ngày làm ảnh hưởng không nhỏ đến việc giáo dục cho trẻ ở nhà trường.

- Số trẻ trên lớp còn đông, số giáo viên còn thiếu nên cũng ảnh hưởng đến việc giáo dục kỹ năng sống cho trẻ

- Cơ sở vật chất nhà trường còn gặp nhiều khó khăn

2.1.4. Kết quả khảo sát đầu năm

Từ những thuận lợi và khó khăn trên, bước đầu tôi khảo sát trẻ vào đầu năm học

Bảng khảo trẻ trước khi thực hiện đề tài: Số trẻ: 36 trẻ

Nội dung khảo sát	Số trẻ Đạt	Tỷ lệ %	Số trẻ CĐ	Tỷ lệ %
1. Trẻ có kỹ năng tự phục vụ	17/36	47,2%	19/36	52,8%
2. Trẻ có kỹ năng bảo vệ an toàn	16/36	44,4%	20/36	55,6%
3. Trẻ có kỹ năng xã hội	15/36	41,6%	21/36	58,4%
4. Trẻ có kỹ năng bảo vệ môi trường	20/36	55,5%	16/36	45,5%

3. Cách làm mới, quy trình cách thức thực hiện các giải pháp

Qua kết quả khảo sát, bản thân tôi đã suy nghĩ tìm tòi để đưa ra các giải pháp sao cho hiệu quả nhất

3.1. Giải pháp 1: Giáo viên xác định những kỹ năng cơ bản và xây dựng kế hoạch nội dung các bài tập thực hành cuộc sống ứng dụng Montessori cho trẻ

Những bài tập thực hành cuộc sống được áp dụng với mục đích trực tiếp là để giúp trẻ tăng cường và phát triển sự độc lập trong việc thực hiện các hoạt động, vận động cơ bản, chăm sóc bản thân và môi trường của mình, các mối quan hệ xã hội (ứng xử tế nhị và lịch thiệp) thông qua các bài tập và tình huống thực tế. Các bài tập thực hành cuộc sống còn tạo nên một xã hội công bằng cho trẻ, sẽ không còn có chỗ cho sự phân biệt xã hội và giới tính. Chúng giúp trẻ đặt nền tảng cho một sự phát triển rộng hơn và sâu hơn. Chính vì vậy, các bài tập thực hành cuộc sống thực tiễn là cần thiết để được áp dụng.

Ngoài ra, các bài tập thực hành cuộc sống thực tiễn còn giúp trẻ củng cố và phát triển “sự phối hợp của các vận động” của cơ thể và do đó đặt nền tảng cho sự nhất thể hóa nhân cách.

Việc ứng dụng phương pháp Montessori vào việc thiết kế các bài tập thực hành cuộc sống cho trẻ là việc làm rất quan trọng. Giáo viên phải lựa chọn nội dung dạy phù hợp với lứa tuổi và thời điểm phát triển của trẻ nhằm giúp trẻ đạt được những kỹ năng của độ tuổi. Đồng thời tôi cũng lập phiếu theo dõi từng trẻ khi thực hiện từng bài tập để giúp trẻ tập luyện cũng như giúp tôi điều chỉnh kỹ năng tiếp theo cho phù hợp với trẻ. Trong quá trình giảng dạy tôi cũng đã xây dựng nội dung và kế hoạch cho trẻ trong mỗi hoạt động theo từng tháng trong năm học theo bảng kế hoạch sau:

Phiếu theo dõi các bài tập thực hành các kỹ năng Trường mầm non: Họ tên học sinh: Lớp: Mẫu giáo nhỡ B1		
Nhóm kỹ năng	Kết quả	
	Đạt	Chưa đạt
.....		

Các bài tập thực hành kỹ năng cho trẻ			
Tên nhóm kỹ năng	Mục tiêu	Nội dung dạy	Thời gian thực hiện
1. Kỹ năng tự phục vụ	- Rèn trẻ tính tự lập, kỹ năng khéo léo, tập trung cho trẻ	- Kỹ năng bê 1 chiếc ghế; Kỹ năng cất đồ dùng đồ chơi gọn gàng	Tháng 9
		- Cách gấp chiếu, chải chiếu; Kỹ năng ngồi trên sàn nhà	Tháng 10
		- Cách xếp hàng; Kỹ năng gấp quần áo;	Tháng 11
		- Kỹ năng: Ngồi học đúng tư thế; Kỹ năng kéo khóa (Khung kéo khóa)	Tháng 12
		- Kỹ năng nạo vỏ quả dưa chuột; Kỹ năng sử dụng kẹp, Làm bánh mỳ kẹp; Kỹ năng vắt nước cam	Tháng 1
		- Kỹ năng Nạo củ quả; Kỹ năng xúc hạt bằng thìa	Tháng 2
		- Cách mặc và cởi tạp dề; : Kỹ năng đóng mở đóng những chiếc hộp	Tháng 3
* Kỹ năng tự phục vụ (chăm sóc bản thân)	- Rèn tính tự giác, biết giữ gìn vệ sinh cá nhân và giữ gìn đồ dùng cá nhân	- Kỹ năng buộc dây (Khung buộc dây; Kỹ năng cầm kéo; Kỹ năng khâu hình	Tháng 4
		- Kỹ năng đóng và mở cửa; Kỹ năng Chuyển hột hạt bằng thìa; Kỹ năng nhặt rau	Tháng 5
		- Cách rửa tay, lau mặt; Kỹ năng xúc cơm; Kỹ năng cất ba lô đúng vị trí; Kỹ năng cất giày, dép lên giá	Tháng 9
		- Kỹ năng lấy nước, uống nước	Tháng 10
		- Kỹ năng chải răng đúng cách (Mô hình)	Tháng 1
		- Kỹ năng mặc áo thun chui đầu, Kỹ năng cởi áo	Tháng 2
		- Kỹ năng gấp quần áo	Tháng 3
		- Kỹ năng buộc dây giày	Tháng 4

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

		- Kỹ năng cài cúc (Khung cài cúc)	Tháng 5
2. Kỹ năng xã hội	- Biết cách giao tiếp với mọi người, chia sẻ, giúp đỡ bạn bè và mọi người xung quanh, biết hợp tác	- Kỹ năng chào hỏi (Chào cô giáo, chào 1 người bạn)	Tháng 9
		- Kỹ năng mời cơm; Kỹ năng xử lý khi ho, hắt hơi, ngáp;	Tháng 10
		- Kỹ năng chào tạm biệt; Kỹ năng nói lời xin lỗi, nói không với bạn bè; Cách hỷ mũi	Tháng 11
		- KNS: Kỹ năng xếp hàng chờ đến lượt	Tháng 12
		- KNS: Hãy biết giữ im lặng khi người khác ngủ	Tháng 2
		- Kỹ năng đi vòng qua người khác	Tháng 3
3. Kỹ năng bảo vệ môi trường	- Giữ gìn môi trường sạch đẹp - Giáo dục trẻ biết yêu thiên nhiên và biết cách bảo vệ môi trường	- Kỹ năng Bỏ rác đúng nơi quy định	Tháng 9
		- Kỹ năng tưới nước cho cây; Kỹ năng chăm sóc cây xanh;	Tháng 4
4. Kỹ năng bảo vệ an toàn	Trẻ biết, nhận ra sự nguy hiểm, không an toàn ảnh hưởng đến bản thân	- Không nhận quà của người lạ	Tháng 11
		- An toàn với các dị vật	Tháng 12
		- KNS: Hướng dẫn an toàn khi tham gia giao thông	Tháng 1
		- Kỹ năng nhận đồ của người lớn đưa; Không đi theo người lạ	Tháng 2
		- Biết phòng tránh nguy hiểm	Tháng 3
		- Biết gọi sự giúp đỡ khi cần thiết	Tháng 4

3.2 Giải pháp 2: Xây dựng môi trường lớp học ứng dụng Montessori vào hướng dẫn kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ

Trong lớp học, góc “ Kỹ năng thực hành cuộc sống” được tôi chú trọng, góc được trang bị các giáo cụ Montessori để trẻ có điều kiện thực hành với giáo cụ học tập hay những hoạt động mà cô giáo đưa ra. Tôi sắp xếp các giáo cụ theo nguyên tắc là từ dễ đến khó, từ to đến nhỏ, từ đơn giản đến phức tạp, từ trái sang phải và từ trên xuống dưới, xen kẽ đó là các đồ dùng tự tạo của cô và trẻ nhằm

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

giúp trẻ dễ dàng lựa chọn. Thêm vào đó, giáo cụ được sắp xếp trên kệ một cách bắt mắt gây được sự chú ý của trẻ. Bởi trong một ngày hoạt động của trẻ ở trường, trong thời gian này trẻ sẽ được lựa chọn bất kỳ giáo cụ nào mình muốn, khám phá và trải nghiệm với giáo cụ mình thích. Chúng ta có thể ứng dụng theo phương pháp giáo dục Montessori trong nhiều lĩnh vực khác nhau: Thực hành cuộc sống, Giác quan, Toán, Ngôn ngữ, Văn hóa (Địa lý, Khoa học)....

Đồ dùng học tập giúp trẻ phát triển giác quan, sự nhạy cảm. Qua đó trẻ sẽ có cơ hội được củng cố và hệ thống lại những cảm giác, tri giác đã được hình thành, luyện tập ở góc sinh hoạt. Bên cạnh đó, trẻ còn được thực hiện thêm những công việc giàu tính sáng tạo hơn. Trẻ sẽ được tiếp xúc trực tiếp với các vật thật sau đó chuyển sang thực hiện những công việc trên tranh hay trên giấy. Giáo cụ Montessori cho phát triển giác quan được phân loại thành 4 kệ khác nhau cho các mục đích luyện tập, phát triển từng giác quan riêng biệt: Phát triển thị giác, xúc giác, khứu giác, thính giác và thị giác. Các kệ có thể thay đổi linh hoạt tùy theo điều kiện lớp học.

Bên cạnh đó, nhà trường còn đầu tư 01 phòng Montessori chuyên sâu, có đầy đủ các giáo cụ giúp trẻ học tập và ứng dụng phương pháp Montessori một cách chính xác và hào hứng nhất

(Ảnh minh họa 1: Hình ảnh góc kỹ năng thực hành cuộc sống tại phụ lục ảnh)

(Ảnh minh họa 2: Hình ảnh phòng Montessori chuyên sâu tại phụ lục ảnh)

3.3 Giải pháp 3: Ứng dụng bài tập Montessori thông qua hoạt động học và hoạt động góc.

Giúp trẻ được trải nghiệm và tích lũy những kinh nghiệm trong cuộc sống hàng ngày.

Việc ứng dụng các bài tập thực hành Montessori vào các hoạt động học là vô cùng cần thiết và quan trọng. Đối với chương trình giáo dục đào tạo hệ mầm non, phương pháp Montessori được áp dụng cho rất nhiều các hoạt động học: Tạo hình, Âm nhạc, Thể chất, Văn học, Toán, Khám phá.... Một yêu cầu quan trọng là nên cho trẻ tiếp cận với cái bài tập thông qua các hoạt động học mà chơi, chơi mà học để trẻ được trải nghiệm, tích lũy những kinh nghiệm trong cuộc sống hàng ngày. Ví dụ:

* Hoạt động khám phá xã hội: Với hoạt động “Khám phá sự chuyển màu của bắp cải tím” cho trẻ trải nghiệm các bước trong quy trình làm thí nghiệm, qua đó trẻ có kỹ năng rót nước, xúc bột xà phòng, vắt chanh...

(Hình ảnh minh họa 3: Trẻ làm thí nghiệm sự chuyển màu của bắp cải tím tại phụ lục ảnh)

Hay hoạt động khám phá về các giác quan: Giáo viên ứng dụng các giáo cụ Montessori như: Bộ thính giác, hộp khứu giác... giúp trẻ được phát huy tối đa

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

khả năng cũng như cách sử dụng các giác quan của mình trong đời sống hàng ngày

(Hình ảnh minh họa 4: Trẻ làm thực hành với bộ khướu giác - tại phụ lục ảnh)

Hoạt động tạo hình: Trong giờ hoạt động tạo hình, tôi áp dụng phương pháp Montessori trong hoạt động qua kỹ năng trải thảm ngồi trên sàn. Trẻ tự đi lấy thảm, tự trải thảm, tự đi cất thảm sau khi sử dụng. Sau những lần thực hành như vậy, trẻ rất có kỹ năng cuộn, gấp, trải... những kỹ năng đó rất cần thiết trong cuộc sống hàng ngày của mỗi chúng ta.

(Hình ảnh minh họa 5: Trẻ tự trải thảm ngồi học - tại phụ lục ảnh)

Bên cạnh việc ứng dụng các bài tập thực hành Montessori vào các hoạt động học, giáo viên có thể rèn kỹ năng sống cho trẻ thông qua giờ hoạt động góc. Qua hoạt động góc, trẻ được củng cố, thực hành và làm quen với kỹ năng mới, làm tăng thêm vốn kiến thức, kỹ năng hơn cho trẻ để trẻ hình thành các kỹ năng phù hợp độ tuổi trong cuộc sống hàng ngày

Góc “Ngôn ngữ”: Ở góc này, có rất nhiều giáo cụ trực quan, trẻ có thể chơi bù chữ thiếu, tìm chữ, trang trí chữ, sử dụng rất nhiều sách vải, các bộ đồ dùng, trò chơi chữ cái để học chữ, làm quen với các chữ cái

(Hình ảnh minh họa 6 : Trẻ hoạt động trong góc ngôn ngữ - tại phụ lục kèm theo)

Qua các hoạt động chơi này, trẻ có thể phát triển khả năng quan sát và ghi nhớ có chủ đích, trẻ có kỹ năng hoạt động theo nhóm, hình thành cho trẻ ý thức luôn biết đoàn kết với bạn bè, cùng hợp tác và làm việc.

Góc kỹ năng thực hành sống: Đây cũng là một góc chơi giúp trẻ có nhiều cơ hội để thực hành các kỹ năng trong cuộc sống. Tôi cũng đã thiết kế một số đồ dùng đồ chơi cho trẻ hoạt động để rèn các kỹ năng tự phục vụ: Cài cúc áo, kéo khóa, luồn dây giày, buộc nơ, tết tóc, rót nước.....

(Hình ảnh minh họa 7 : Trẻ thực hành các kỹ năng ở góc thực hành cuộc sống - tại phụ lục kèm theo)

Góc nấu ăn: Tôi cho trẻ trải nghiệm bằng vật thật: Cho trẻ nhặt rau, nhặt đỗ...rèn cho trẻ những kỹ năng cầm dao, nạo, cầm thìa, cắt, rèn kỹ năng khéo léo của đôi bàn tay. Qua đó giáo dục và hình thành những kỹ năng tự phục vụ.

(Hình ảnh minh họa 8 : Trẻ thực hành kỹ năng ở góc nấu ăn)

Ngoài ra trẻ còn được hoạt động với các bài tập Montessori trong góc toán, tạo hình, khám phá.....

3.4. Giải pháp 4: Dạy kỹ năng thực hành cuộc sống cho trẻ mọi lúc mọi nơi.

Giúp trẻ có sự tư duy logic, biết cách diễn đạt suy nghĩ của mình. Trẻ có kỹ năng tự phục vụ bản thân tốt hơn ở các hoạt động.

a. Thông qua việc tạo tình huống cụ thể:

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

Trước đây, với những nội dung dạy trẻ nhận biết một số nguy cơ không an toàn và cách phòng tránh thì giáo viên thường giáo dục trẻ với những lời dặn dò nhắc nhở đơn giản thông qua nội dung các bài thơ, câu chuyện, bài hát có nội dung giáo dục dạy trẻ. Song trên thực tế, trong chương trình có rất ít bài hát, bài thơ, câu chuyện có nội dung đó. Vì vậy, trong năm học này, tôi nghiên cứu lựa chọn những tình huống bất trắc thường xảy ra và đưa ra những tình huống cụ thể để dạy trẻ có kỹ năng ứng biến khi gặp tình huống khó khăn, biết cách suy nghĩ và giải quyết. Do đó tôi đã thực hiện giáo dục trẻ đi sâu vào trong cuộc sống hàng ngày vào giờ hoạt động chiều.

*Ví dụ: Tôi đưa ra tình huống “Khi bé bị lạc trong siêu thị - bé sẽ làm gì?”

Tôi cho trẻ suy nghĩ, mỗi trẻ đưa ra một cách giải quyết của riêng trẻ. Lắng nghe ý kiến của trẻ, cho trẻ suy nghĩ và trả lời theo ý kiến của mình, gợi mở cho trẻ bằng các câu hỏi: Theo con làm như vậy có được không? Tại sao? Sau đó, tôi giúp trẻ rút ra phương án tối ưu nhất:

Tôi cho trẻ suy nghĩ, mỗi trẻ đưa ra một cách giải quyết của riêng trẻ. Lắng nghe ý kiến của trẻ, cho trẻ suy nghĩ và trả lời theo ý kiến của mình, gợi mở cho trẻ bằng các câu hỏi: Theo con làm như vậy có được không? Tại sao? Sau đó, tôi giúp trẻ rút ra phương án tối ưu nhất qua xem video hướng dẫn, sau đó khái quát lại: Khi bị lạc mẹ, bé hãy bình tĩnh, không khóc và chạy lung tung mà hãy đứng yên tại chỗ chờ. Vì bố, mẹ sẽ quay lại chỗ đó để tìm bé. Hoặc bé có thể đến chỗ chú bảo vệ, cô nhân viên bán hàng trong siêu thị ở gần chỗ đó để nhờ gọi điện thoại, hoặc thông báo lên loa để tìm bố mẹ. Tuyệt đối không đi theo người lạ dù người đó có hứa sẽ đưa về với bố mẹ. Vì có thể đó sẽ là kẻ xấu lợi dụng cơ hội đó bắt cóc hoặc làm hại bé.

*Với tình hình phức tạp trong xã hội hiện nay, nhiều tình huống bất trắc có thể xảy ra đối với trẻ như bị bắt cóc, xâm hại... Tôi đã đưa ra những tình huống để dạy trẻ như: “Nếu có người không quen biết cho bé quà bé nên làm như thế nào?”

Ở tình huống này, với lứa tuổi của trẻ trên thực tế trẻ rất thích khi được cho quà và sẽ không biết tại sao không được nhận.

Khi trẻ thảo luận, tôi đưa ra những giả thiết, những tình huống xấu “Nếu đó là kẻ xấu thì sẽ rất nguy hiểm cho bé”. Tôi phân tích, giải thích cho trẻ và giúp trẻ có phương án giải quyết đó là:

Tuyệt đối không nhận quà, ăn bánh kẹo của người lạ vì có thể bị người xấu tẩm thuốc mê và trúng mưu của kẻ xấu.

Khi gặp trường hợp này bé nên nói “Cháu cảm ơn, nhưng bố mẹ cháu không cho nhận quà của người lạ”.

*Khi thực hiện dự án “Gia đình”, ngoài việc giáo dục trẻ nhận biết và tránh những đồ dùng nguy hiểm như bàn là, phích nước, bếp đang đun...

Tôi đưa tình huống trẻ biết tránh những mối nguy hiểm khác như Nếu con đang ở nhà một mình, có người đến gọi mở cửa con sẽ làm gì?”

Tôi cho trẻ nói suy nghĩ và cách giải quyết của mình. Trong khi thảo luận với trẻ tôi gợi mở: Cũng có trường hợp kẻ xấu có thể gây hại cho bé hoặc lấy trộm đồ của gia đình cũng chính là người thu tiền điện, nước hoặc chính là người quen biết với bố mẹ bé để giúp trẻ suy đoán tìm cách giải quyết. Sau đó cô giúp trẻ rút ra phương án tối ưu nhất trong trường hợp này: Tuyệt đối không mở cửa, kẻ cả đó có thể là người quen của bố mẹ, người thu tiền điện, nước. Nếu có người lớn ở trên gác chưa biết thì gọi xuống, còn nếu không có ai ở nhà thì hẹn họ nhắn lại gì hoặc tới đến gặp bố mẹ.

*Trong thời gian gần đây, cháy nổ là hiểm họa luôn rình rập với tất cả mọi nhà. Chính vì vậy, với trẻ mẫu giáo, tuy trẻ còn nhỏ tuổi song tôi nghĩ rằng cũng cần dạy cho trẻ một số kỹ năng ứng biến nếu chẳng may có điều đó xảy ra. Tôi đã đưa tình huống: “Nếu bé thấy có khói, hoặc cháy ở đâu đó bé sẽ phải làm thế nào?”

Qua tình huống này tôi dạy trẻ: Khi thấy có khói hoặc cháy ở đâu, trước hết bé phải chạy xa chỗ cháy. Hãy hét to để báo với người nhà và những người xung quanh có thể nghe thấy. Nếu không có người ở nhà thì chạy báo cho hàng xóm.

Từ những tình huống cụ thể rất dễ xảy ra đối với trẻ, bằng cách cho trẻ thảo luận, yêu cầu trẻ suy nghĩ, vận dụng vốn hiểu biết của mình đã có để tìm cách giải quyết vấn đề. Thông qua đó cô giúp trẻ tìm ra phương án tối ưu nhất, đó cũng chính là kinh nghiệm mà ta cần dạy trẻ. Từ những hoạt động đó cũng giúp trẻ có sự tư duy logic, biết cách diễn đạt suy nghĩ của mình, và giúp trẻ có thêm kinh nghiệm trong cuộc sống.

b. Giáo dục những hành vi văn minh trong giao tiếp với mọi người xung quanh qua hoạt động đón, trả trẻ:

Giờ đón trẻ và trả trẻ tôi nhắc trẻ chào, lễ phép với cô và bố mẹ trẻ, dạy trẻ kỹ năng chào hỏi. Ngoài ra trong giờ đón, tôi trò chuyện trao đổi với trẻ về kỹ năng tự phục vụ như cất đồ dùng cá nhân: Cách cởi và cất dép, cất ba lô, gấp áo cất gọn gàng vào tủ đồ của mình, giữ gìn vệ sinh và các hoạt động trong ngày ở trường cũng như ở nhà của trẻ để hình thành hành vi thói quen sinh hoạt hàng ngày.

(Hình ảnh minh họa 9: Trẻ thực hành kỹ năng xếp dép và cất ba lô tại phụ lục)

c. Giáo dục kỹ năng sống thông qua hoạt động vui chơi và hoạt động giờ ăn.

Qua hoạt động vui chơi trẻ dần dần được rèn kỹ năng giao tiếp, ứng xử, chào hỏi mạnh dạn hơn đối với mọi người. Trong một thời gian rèn luyện trẻ lớp tôi kỹ năng chào hỏi lễ phép, giao tiếp lịch sự có phần chuyển biến rất tốt.

Trong các giờ hoạt động ngoài trời trẻ không chỉ được tìm hiểu về sự vật hiện tượng mà còn hình thành các biểu tượng hành vi với sự vật hiện tượng đó. Không chỉ vậy, tôi còn cho trẻ trải nghiệm thực tế, trẻ có thể, hái rau, thu hoạch rau, nhổ cỏ, bắt sâu cho vườn rau... Ngoài ra trẻ còn được chơi các trò chơi dân gian ngoài trời, được lao động tập thể, vừa giúp trẻ có thêm nhiều kỹ năng thực tế và thể hiện được sự đoàn kết của mình trong mọi hoạt động.

(Hình ảnh minh họa 10: Trẻ chăm sóc vườn rau – tại phụ lục kèm theo)

Trước giờ ăn, tôi tổ chức cho trẻ rửa tay, lau mặt. Trong quá trình rửa tay, trẻ được biết các quy trình rửa tay, lau mặt, như thế nào hợp vệ sinh, như thế nào đúng quy trình, trẻ biết xếp hàng chờ đến lượt. Từ đó trẻ sẽ sử dụng các đồ dùng cá nhân đúng và an toàn. Khi ăn cơm, trẻ được củng cố kiến thức: Tay phải cầm thìa, tư thế ngồi ăn, biết mời cơm cô và bạn, hình thành cho trẻ kỹ năng xúc cơm, kỹ năng vệ sinh, phép lịch sự trong ăn uống. Bên cạnh đó, trẻ còn được giúp cô các công việc đơn giản như giúp cô lau bàn, sắp xếp thìa vào khay, giúp cô bê cơm cho các bạn.... Từ đó hình thành cho trẻ kỹ năng tự phục vụ bản thân tốt, không cần chờ người lớn mà trẻ tự làm được mọi việc.

(Hình ảnh minh họa 11: Trẻ thực hành kỹ năng trong giờ ăn – tại phụ lục ảnh)

3.5 Giải pháp 5: Tổ chức hoạt động trải nghiệm giao lưu vào các ngày hội, ngày lễ:

Giúp trẻ được thực hành và trải nghiệm, đồng thời giúp trẻ có kiến thức về những ngày hội, ngày lễ của quê hương và địa phương

Việc tổ chức ngày hội, ngày lễ đóng vai trò quan trọng trong việc giáo dục trẻ mầm non. Thông qua các ngày hội, ngày lễ như: Tết nguyên đán, Tết Hàn thực, Tết trung thu, Hội chợ quê... tôi tổ chức các hoạt động cho trẻ thực hành làm bánh trôi, bánh trung thu, làm bánh chưng....cho trẻ được thực hành và trải nghiệm, đồng thời ôn lại truyền thống lịch sử của dân tộc để giáo dục trẻ lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc, biết quý trọng bản sắc dân tộc.

(Hình ảnh minh họa 12: Trẻ giao lưu trải nghiệm cùng làm bánh chưng tại phụ lục ảnh)

Ngoài ra tôi còn kết hợp với các giáo viên tổ chức các trò chơi giao lưu tập thể cho trẻ nhằm giúp trẻ mạnh dạn tự tin khi đứng trước đám đông, biết phối hợp, đoàn kết với bạn trong khi chơi.

3.6. Giải pháp 6: Phối hợp phụ huynh cùng rèn kỹ năng cho trẻ tại nhà

Tạo sự gắn kết giữa giáo viên và phụ huynh nhằm giúp trẻ phát triển tích cực và toàn diện.

Với phương châm “*Trường học là nhà, nhà là trường học*” thì việc phối kết hợp với các bậc phụ huynh là một trong những giải pháp rất cần thiết để giáo dục trẻ. Vì vậy, giáo viên và phụ huynh đều phải tiến hành giáo dục trẻ song song với nhau. Trong buổi họp phụ huynh đầu năm tôi mạnh dạn trao đổi với phụ huynh về tầm quan trọng của việc ứng dụng phương pháp Montessori vào dạy cho trẻ những kỹ năng thực sống, để phụ huynh nhận thức rõ ý nghĩa vấn đề để cùng nhà trường giáo dục trẻ. Tôi luôn gặp gỡ trao đổi với phụ huynh hàng ngày trong giờ đón, trả trẻ về sự tiến bộ hay những hạn chế của trẻ để phụ huynh nắm bắt kịp thời và tiếp tục rèn luyện cho trẻ ở nhà. Hàng ngày tôi cũng chú ý đưa những thông tin giáo dục - chăm sóc nuôi dưỡng, những kỹ năng thực hành cuộc sống trọng tháng cần dạy trẻ ra bảng tuyên truyền cho phụ huynh nắm được để cùng nhà trường rèn dạy thêm kỹ năng cho trẻ ở nhà. Phụ huynh sẽ trao đổi và phản hồi tình hình rèn kỹ năng của con tại nhà cho tới giáo viên. Những cử chỉ và việc làm tốt của trẻ ở gia đình được phụ huynh trao đổi tôi thường nêu ra và tuyên dương trẻ đó trước lớp trong giờ nêu gương để trẻ khác cùng học tập.

Bên cạnh đó, yêu cầu phụ huynh phối hợp cùng cô giáo trong việc thống nhất phương pháp giáo dục trẻ, khuyến khích phụ huynh tham gia vào câu lạc bộ cha mẹ đến trường cùng con, các buổi trao đổi với giáo viên để nắm bắt được tình hình và cùng với nhà trường giáo dục trẻ một cách hoàn thiện.

Từ những việc làm đó của giáo viên mà các bậc phụ huynh đã có thói quen liên kết, phối hợp chặt chẽ với cô giáo trong việc dạy trẻ kỹ năng sống áp dụng phương pháp Montessori. Số lượng phụ huynh tham gia phối hợp với giáo viên đạt 90%, giao tiếp giữa cha mẹ với con cái tốt hơn, ít la mắng trẻ hơn, thay đổi trong cách rèn kỹ năng tự phục vụ cho trẻ. Không còn có những hình ảnh phụ huynh làm hộ trẻ, mà thay vào đó là xuất hiện những hình ảnh khi về nhà bé tự cất ba lô, mũ, giày dép, và tự giác trong bữa ăn với gia đình....Cha mẹ cảm thấy vui vẻ và hài lòng với sự trưởng thành của trẻ, tin tưởng vào kết quả giáo dục của nhà trường, tin tưởng cô giáo chăm sóc và giáo dục cho con mình. Do đó phụ huynh rất thông cảm và chia sẻ những khó khăn vất vả của cô giáo trong việc chăm sóc giáo dục trẻ.

(Hình ảnh minh họa 13: Trẻ tự chải răng hàng ngày tại nhà tại phụ lục ảnh)

PHẦN III: KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

1. Kết luận:

Thông qua việc “*Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi trong trường mầm non*” trẻ lớp tôi có sự chuyển biến rõ nét về việc hình thành các kỹ năng sống, kỹ năng tự phục vụ. Trẻ tự tin tham gia vào các hoạt động của trường lớp. Trẻ ngoan hơn, lễ phép hơn, trẻ được hình thành những thói quen vệ sinh văn minh, giao tiếp mạnh dạn với mọi người, biết chào hỏi khi có khách đến, biết trao nhận bằng hai tay, biết quan tâm giúp đỡ mọi người....

Sau khi tiến hành các giải pháp trên, qua khảo sát cuối năm, tôi đã thu được kết quả như sau:

Nội dung khảo sát	Số trẻ Đạt	Tỷ lệ %	Số trẻ CD	Tỷ lệ %	Đối chứng tăng so với đầu năm
1. Trẻ có kỹ năng tự phục vụ	32/36	88,8%	4/36	11,2%	41,6%
2. Trẻ có kỹ năng bảo vệ an toàn	30/36	83,3%	6/36	16,7%	38,9%
3. Trẻ có kỹ năng xã hội	29/36	80,5%	7/36	19,5%	38,9%
4. Trẻ có kỹ năng bảo vệ môi trường	34/36	94,4%	2/36	5,6%	38,9%

Bản thân tôi thực sự rất vui mừng khi kết quả trên trẻ có sự tiến bộ rõ rệt sau khi áp dụng các giải pháp trên.

2. Khuyến nghị

Để giúp trẻ có kỹ năng sống tốt hơn trong các hoạt động hàng ngày của trẻ, tôi xin khuyến nghị một số vấn đề sau đây:

2.1 Đối với nhà trường

- Tiếp tục tạo điều kiện cho giáo viên tham gia các lớp tập huấn các phương pháp giáo dục tiên tiến, đặc biệt áp dụng phương pháp Montessori trong các hoạt động do phòng giáo dục tổ chức

- Tạo điều kiện cho giáo viên tiếp cận với các giáo án Montessori chuyên sâu

2.2. Đối với đồng nghiệp

- Khi áp dụng sáng kiến: “*Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4-5 tuổi trong trường mầm non*” cần căn cứ vào đặc điểm tình hình của lớp, của trường mình công tác sao cho phù hợp. Trên cơ sở đó:

- Giáo viên nắm vững phương pháp giáo dục kỹ năng sống cho trẻ mầm non.

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

- Phương pháp Montessori được lồng ghép thông qua các môn học, các hoạt động chuyên môn, lễ hội trong nhà trường và ở mọi lúc mọi nơi.

- Công tác phối kết hợp giữa nhà trường với gia đình, giữa giáo viên với trẻ và phụ huynh phải thực hiện song song với nhau.

- Cô giáo là một khuôn mẫu để trẻ tiếp cận và học tập. Từ đó các bài dạy luôn lấy trẻ làm trung tâm.

- Trong quá trình áp dụng các biện pháp, cần chú ý kết hợp nhiều biện pháp với nhau để đạt hiệu quả cao.

- Ứng dụng công nghệ thông tin trong các hoạt động của trẻ

- Ngoài chuyên môn vững cô còn phải gần gũi, thân thiện, hiểu và cùng trẻ thể hiện, tạo cho trẻ cảm giác tự tin, thoải mái và đạt hiệu quả cao trong hoạt động học

2.3. Đối với phụ huynh học sinh

- Tích cực ủng hộ vật chất, giáo cụ phục vụ hoạt động ứng dụng phương pháp Montessori cho lớp.

- Quan tâm tới trẻ nhiều hơn, thường xuyên làm giàu biểu tượng về thế giới xung quanh trẻ.

Trên đây là một số kinh nghiệm về ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ mẫu giáo. Rất mong được sự góp ý của hội đồng sư phạm, lãnh đạo các cấp để bản sáng kiến của tôi được hoàn thiện hơn.

Tôi xin trân trọng cảm ơn !

XÁC NHẬN CỦA NHÀ TRƯỜNG

Hiệu trưởng

Tôi xin cam đoan sáng kiến kinh nghiệm trên là của mình viết, không sao chép nội dung của người khác

Người viết

Nguyễn Thị Minh Tâm

Nguyễn Thị Hạnh

PHỤ LỤC HÌNH ẢNH

(Ảnh minh họa 1: Ảnh góc kỹ năng thực hành cuộc sống tại lớp)

(Ảnh minh họa 2: Phòng Môn chuyên sâu của nhà trường)

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

(Ảnh minh họa 3: Hoạt động khám phá: Sự đổi màu của bắp cải tím)

(Hình ảnh minh họa 4: Trẻ làm thực hành với bộ khứu giác)

(Ảnh minh họa 5: Trẻ trải thảm ngồi học trong hoạt động tạo hình)

(Ảnh minh họa 6: Trẻ hoạt động tại góc ngôn ngữ)

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

(Ảnh minh họa 7: Trẻ thực hành tại góc kỹ năng thực hành cuộc sống)

(Hình ảnh minh họa 8: Trẻ chơi góc nấu ăn: Trẻ làm món bánh mì kẹp)

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

(Hình ảnh minh họa 9: Trẻ thực hành kỹ năng xếp dép và cất ba lô)

(Hình ảnh minh họa 10: Trẻ chăm sóc vườn rau)

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

(Hình ảnh minh họa 10: Trẻ chăm sóc vườn rau)

(Hình ảnh minh họa 11: Trẻ thực hành kỹ năng rửa mặt trong giờ ăn)

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

(Hình ảnh minh họa 12: Trẻ giao lưu trải nghiệm cùng làm bánh chưng)

(Hình ảnh minh họa 13: Trẻ tự chải răng tại nhà)

Ứng dụng phương pháp Montessori vào hướng dẫn kỹ năng sống cho trẻ 4- 5 tuổi trong trường mầm non

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Tham khảo qua mạng Internet
2. Kế hoạch giáo dục của khối
3. Các giáo án bài tập của Montessori do Ban Giám Hiệu gửi đến giáo viên tham khảo
4. Chương trình giáo dục mầm non trẻ 4- 5 tuổi